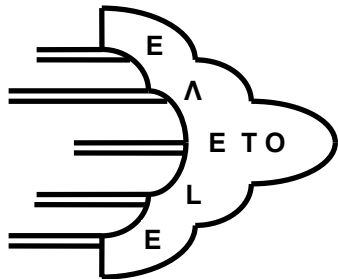

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Σωκράτης Τσάκωνα 5, 15236 ΠΕΝΤΕΛΗ

Τηλεφ.: 8042313, 6118986

Τηλεομ.: 8068299, 8042385

Ηλ.Ταχ.: valeonti@mail.otenet.gr

<http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma.htm>

Αρ.33 Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1998

ISSN 1106-1073

Τιμή: 10 €

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Ελληνικές Σπουδές στη Βουλγαρία

Sofia University
Modern Greek Philology
15 Tzar Osvoboditel Bd
1000 Sofia, BULGARIA

B.A.Φ.

Υπάρχουν σε διάφορα ξένα πανεπιστήμια τμήματα ελληνικής γλώσσας και κάθε τόσο διαβάζουμε ή ακούμε και βλέπουμε στα ΜΜΕ ότι χρειάζεται το Κράτος να τα υποστηρίξει. Δεν πρέπει να υπάρχει καμιά αντίρρηση και μάλιστα θα πρέπει να υπερθεματίσουμε.

Ομως, ας μου επιτραπούν δύο επισημάνσεις που θεωρώ αρκετά σημαντικές. Αριστο έργο είναι να υπάρξει συστηματική πολιτική υποστήριξης ελληνικών σπουδών σε ξένα πανεπιστήμια, αλλά θα πρέπει το Κράτος να συνεισφέρει από την ιδιωτική πρωτοβουλία. Κάθε ιδιωτικός οργανισμός να έρχεται αρωγός ανάλογα με το αντικείμενο και τις δυνατότητές του. Για παράδειγμα ένας κινηματογραφικός οργανισμός μπορεί να στέλνει ελληνικές ταινίες, ένας εκδοτικός οίκος βιβλία.

Δεύτερη επισήμανση, που ενέχει έμμεσα και τεράστιο οικονομικό ενδιαφέρον και όχι μόνο ιδεολογικό, είναι για τα πανεπιστημιακά τμήματα ελληνικής γλώσσας σε χώρες όπου υπάρχει έντονη ελληνική επιχειρηματική δραστηριότητα, όπως είναι οι βαλκανικές χώρες. Η γνώση της ελληνικής γλώσσας από κατοίκους τέτοιων χωρών θα διευκολύνει προφανώς τις ελληνικές επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Με το παραπάνω σκεπτικό, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ αποφάσισε να αναπτύξει σχετική δράση στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της και των δυνατοτήτων της.

Ηδη έχει υπάρξει μια πρώτη επαφή με το Πανεπιστήμιο της Σόφιας. Στην πρωτεύουσα της Βουλγαρίας η ελληνική γλώσσα διδάσκεται σε δύο μεγάλα πανεπιστήμια, στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας και στο Νέο Βουλγάρικο Πανεπιστήμιο. Το Τμήμα Νέων Ελληνικών του Πανεπιστημίου Σόφιας εγκαινιάστηκε το 1992 και ήδη υπάρχουν απόφοιτοί του. Το τμήμα από κάμποσα έτη κατέχει μία από τις πρώτες θέσεις, σε σχέση με τον αριθμό των υποψηφίων, ανάμεσα στα άλλα φιλολογικά τμήματα του Πανεπιστημίου. Οι πρωτοετείς φοιτητές ανέρχονται στον αριθμό των 30, ενώ ο συνολικός αριθμός των φοιτητών υπερβαίνει τους εκατό.

Η δράση της ΕΛΕΤΟ επικεντρώνεται σε πρώτη φάση στην υποβοήθηση του εμπλουτισμού των βιβλιοθηκών των Τμημάτων με έργα Ορολογίας αλλά και λεξικά. Γι' αυτό καλούμε τα μέλη, αλλά και καθέναν/μία που θέλει να υποστηρίξει αυτήν την προσπάθεια, να στείλει τέτοιου είδους βιβλία ή εργασίες στην ΕΛΕΤΟ για να προωθηθούν ή απευθείας στη διεύθυνση:

Ελληνικά τοπωνύμια του Πλανήτη Αρη

Την Τετάρτη 13 Ιανουαρίου 1999, στις 7:30 μ.μ., θα γίνει ομιλία του Βασίλη Πετρόπουλου, Προέδρου της Ελληνικής Αστροναυτικής Εταιρείας και Διευθυντή Ερευνών ΚΕΜ της Ακαδημίας Αθηνών με θέμα. "Η Ονοματολογία των Τοπωνυμίων του Πλανήτη Αρη", στο αμφιθέατρο του Γενικού Χημείου του Κράτους, Οδός Τσόχα 16, Αμπελόκηποι. Τη διοργάνωση έχει αναλάβει η ΕΛΕΤΟ σε συνεργασία με την Ελληνική Αστροναυτική Εταιρεία.

Ορολογία η Επιστήμη του Ορου

Είναι γεγονός πως ο όρος "Ορολογία" κατοικείται τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες χώρες, αφού αυτό διαπιστώνεται και από άλλους ερευνητές όπως ο Helmut Felber και ο Juan Sager, ο πρώτος από το 1987 ο δε δεύτερος από το 1990. Κι εμείς από το 1995.

Δεν είναι δυνατόν η επιστήμη που ασχολείται με τις σαφείς αντιστοιχίες εννοιών και όρων, συστημάτων εννοιών και ορισμών να αδυνατεί να αυτοοριστεί ενάμιση χρόνο πριν το 2000!

Δεν είναι δυνατόν επίσης οι Έλληνες χρήστες του όρου "Ορολογία" να μην αντιλαμβάνονται το δεύτερο συνθετικό, δηλωτικό της συσσωρευμένης γνώσης του εποχούμενου όρου.

Λένε οι ξένοι Ορολόγοι δάσκαλοι και συγγραφείς ορολογικών πονημάτων πως η χρήση του όρου "Ορολογία" γίνεται αδιακρίτως και δημιουργεί σοβαρά επικοινωνιακά φράγματα. Αραγε ο παρακάτω ορισμός (International Association of Terminology, 1982), ο οποίος περιγράφει κατά τρόπο γλαφυρό το αντικείμενο της έρευνας και τους συγγενείς επιστημονικούς κλάδους που επικαλείται ή συμπληρώνει η Ορολογία, θα ρίξει λίγο φως;

Αγγλιστί:

Terminology is concerned with the study and use of the systems of symbols and linguistic signs employed for human communication in specialized areas of knowledge and activities. It is primarily a linguistic discipline – linguistics being interpreted here in its widest possible sense – with emphasis on semantics (systems of meanings and concepts) and pragmatics. It is inter-

disciplinary in the sense that it also borrows concepts and methods from semiotics, epistemology, classification, etc. It is closely linked to the subject fields whose lexica it describes and for which it seeks to provide assistance in the ordering and use of designations. Although terminology has been in the past mostly concerned with the lexical aspects of specialized languages, its scope extends to syntax and phonology. In its applied aspect terminology is related to lexicography and uses techniques of information science and technology.

Να μας επιτραπεί η σύμπτυξη του ορισμού στα παρακάτω:

Η Ορολογία ασχολείται με τα εν χρήσει στην ανθρώπινη επικοινωνία συστήματα συμβόλων και γλωσσικών σημείων που ανήκουν σε ειδικά γνωστικά πεδία – είναι τομέας της γλώσσας γενικά, με κύριο βάρος στη Σημαντική¹ και την πρακτική εφαρμογή. Είναι διεπιστημονική ένεκα μεθόδων και γνώσεων άλλων τομέων όπως η Σημειωτική, η Επιστημολογία, η Ταξινόμηση, η Φωνολογία, η Μορφολογία, η Λεξικογραφία, η Πληροφορική και η Τεχνολογία.

Το γεγονός ότι ο όρος “ΟΡΟΛΟΓΙΑ” προσδιορίζει ελληνιστί, γαλλιστί και αγγλιστί τρεις διαφορετικές έννοιες

Ορολογία	Terminologie	Terminology
Όρος	Terminologie	Terminology
Γλωσσάρι όρων	Terminologie	Terminology

δηλώνει πόσο η ετυμολογική προσέγγιση και η αντιστοίχιση έννοιας-όρου βρίσκονται σε κατάσταση ανυπαρξίας στην υπόλοιπη Ευρώπη και στην Ελλάδα.

M.K.

Διημερίδα για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας

Στο πλαίσιο των επιστημονικών του εκδηλώσεων το Τμήμα Στήριξης και Προβολής της Ελληνικής Γλώσσας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας διοργανώνει διημερίδα με θέμα: “**Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας: αρχές, προβλήματα, προοπτικές**” στη Θεσσαλονίκη, στις 2 και 3 Απριλίου 1999.

Σκοπός της διημερίδας είναι να παρουσιαστούν και να συζητηθούν θέματα κυρίως εφαρμογής, τα οποία αφορούν τη διδασκαλία της ελληνικής και την προβολή της.

Οι θεματικές περιοχές της διημερίδας είναι:

- διδασκαλία της ελληνικής σε πανεπιστήμια και άλλους φορείς
- εκπαίδευση/επιμόρφωση καθηγητών της ελληνικής: ανάγκες, προβλήματα, προτάσεις
- προσέγγιση-μέθοδος-τεχνικές στη διδασκαλία της ελληνικής
- διδακτικό/βοηθητικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής
- ερευνητικά προγράμματα σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής.

Γλώσσα των εργασιών της διημερίδας θα είναι η ελληνική. Οσοι/ες ενδιαφέρονται να πάρουν μέρος στη διημερίδα με ανακοίνωση, παρακαλούνται να στείλουν προς την οργανωτική επιτροπή τον τίτλο και την περίληψη της ανακοίνωσής τους ως τις **11 Δεκεμβρίου 1998**, στη

¹Συστήματα εννοιών και σημασιών

διεύθυνση:

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
Καραμαούνα 1- Πλ. Σκρα, Καλαμαριά
551 31 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Αρ.Τηλεφ.: +30 31 459101, 459103-5
Ηλ. Ταχ.: efstathiadis@greeklanguage.gr
Αρ. Τηλεομ.: +30 31 459107.

Λογοπλοήγηση

“**Λογοπλοήγηση**” είναι ο τίτλος του περιοδικού για τη Γλωσσική Τεχνολογία. Πρόκειται για εξαιρετικά επιμελημένη έκδοση του Ινστιτούτου Επεξεργασίας Λόγου (ΙΕΛ), που χρηματοδοτείται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας και διανέμεται δωρεάν.

Το περιοδικό άρχισε να εκδίδεται το 1996 και καλύπτει, ή πιο ορθά προωθεί, τη Γλωσσική Τεχνολογία, που τόσο έχει ανάγκη η ελληνική γλώσσα. Η γλώσσα μας, η υπόσταση της ελληνικότητάς μας, δεν πρέπει να μείνει πίσω από τις σύγχρονες εξελίξεις που προσφέρει η τεχνολογία. Χρειάζεται να εισαχθεί η γλώσσα σε πολυγλωσσικά προϊόντα κάθε μορφής, που διευκολύνουν το έργο συγγραφέων, μεταφραστών, διερμηνέων αλλά και εκπαιδευτικών. Δίχως αυτά θα είναι δύσκολη η επικοινωνία με το παγκόσμιο γίνεσθαι.

Η Λογοπλοήγηση αποτελεί το συνδυαστικό κρίκο των ομάδων και των εργαστηρίων που ενδιαφέρονται για τη Γλωσσική Τεχνολογία, δημοσιεύοντας το έργο τους, αναπτύσσοντας τη μεταξύ τους συνεργασία και διευκολύνοντας τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

Το περιοδικό συμβάλλει και στην ορολογία του τομέα του. Δημοσιεύει προτεινόμενους όρους Γλωσσικής Τεχνολογίας για σχολιασμό, καθώς και τα σχόλια που υποβάλλονται. Ελπίζουμε ότι θα υπάρξει κάποια επιτροπή για την τελική επιλογή των όρων και τη δημοσίευση του ειδικού γλωσσάριου.

B.A.Φ.

CAFE AMAN AMERIKA

Πριν από λίγα έτη κυκλοφόρησε ένας οπτικός δίσκος με επανεκτελέσεις παλιών ελληνοαμερικάνικων λαϊκών τραγουδιών. Οι αρχικές ηχογραφήσεις έγιναν στις Ην. Πολιτείες τη δεκαετία του είκοσι, όταν πια το ελληνικό στοιχείο είχε εγκατασταθεί αλλά διατηρούσε τη μητρική του γλώσσα, που με την επιρροή της αγγλικής διαμόρφωσε ένα καινούργιο ιδίωμα τα **γκρίνγκλις**. Ιδίωμα ζωντανό, που μιλιέται από τους Έλληνες των Ην. Πολιτειών και που συντελεί στη διατήρηση των δεσμών μεταξύ τους αλλά και με τους Ελλαδίτες. Οι τελευταίοι, ανάμεσά τους κι εγώ, εκφραζόμαστε σκωπτικά για τα γκρίνγκλις, όμως ας αναλογιστούμε ότι στους ομογενείς η γλώσσα μας λειτουργεί ορθά. Οι αγγλικές λέξεις προσαρμόζονται στο τυπικό της ελληνικής γλώσσας, αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στην Ελλάδα. Το “κοντράκι” (contract) ή τα “μπιλοζίρια” (below zero) είναι ελληνικές λέξεις.

Τα γκρίνγκλις ίσως αποδεικνύουν τη δύναμη της ελληνικής γλώσσας. Δεν είναι πια η γλώσσα κάποιων αμόρφωτων, των πιο πολλών, Ελλήνων μεταναστών στις αρχές του αιώνα, που δεν γνώριζαν και δεν μιλούσαν την αγγλική γλώσσα. Από τον πόλεμο και ύστερα τα γκρίνγκλις διαμορφώνονται και εξελίσσονται από τους απογόνους των πρώτων Ελλήνων και από τους μεταπολεμικούς Έλληνες μετανάστες.

Ο Μιχάλης Αδάμ, ο παραγωγός του δίσκου που του

αξίζουν συγχαρητήρια για την ωραία δουλειά, δημοσίευσε και ένα γλωσσάρι των γκρίνγκλις με τις λέξεις που περιέχονται στα τραγούδια. Συστηματική δουλειά για τα γκρίνγκλις κάνει ο Δρ Σάββας Δημακόπουλος, δεύτερης γενιάς ελληνοαμερικάνος. Στατιστολόγος και πληροφορικός με πάθος για την ελληνική γλώσσα, ασχολείται με τη λεξικογράφηση σε υπολογιστή της σύγχρονης γλώσσας συμπεριλαμβανομένων και των γκρίνγκλις.

B.A.Φ.

ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ - ΜΕΛΩΝ

Η εξόφληση των συνδρομών των μελών γίνεται με απευθείας πληρωμή στην ταμεία της ΕΛΕΤΟ,

κα Ζωή Ξενάκη - Βαρλά,
Κεφαλληνίας 51
152 31 Χαλάνδρι
τηλ.: 671 8545

ή με καταβολή στον τραπεζικό λογαριασμό της ΕΛΕΤΟ (Εθνική Τράπεζα Ελλάδος 671/591002-12).

Στην τελευταία περίπτωση παρακαλούνται τα μέλη να στέλνουν φωτοαντίγραφο της απόδειξης ταχυδρομικώς στη διεύθυνση της ΕΛΕΤΟ ή τηλεμοιότητα της απόδειξης στον αριθμό 806 8299.

Εκπαιδευτικοί Οροι, από το Γραφείο Ορολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ: ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

A. Με βάση το φορέα

- **επίσημη εκπαίδευση:** *formal education*
Συνώνυμα:
κρατική εκπαίδευση: *state education*
δημόσια εκπαίδευση: *public education*
σχολικό σύστημα: *school system*
- (B.T.) **εξωσχολική εκπαίδευση:** *out-of-school education*
(N.T.) **ανεπίσημη εκπαίδευση:** *non-formal education*
(Ορισμός: Προγράμματα και δραστηριότητες οργανωμένα έξω από το πλαίσιο του επίσημου σχολικού συστήματος που εξυπηρετούν τους ίδιους εκπαιδευτικούς στόχους με αυτό)
- (N.T.) **άτυπη εκπαίδευση:** *informal education*
(Ορισμός: διαδικασία μάθησης, καθημερινή για κάθε άτομο, έξω από το οργανωμένο σύστημα επίσημης ή ανεπίσημης εκπαίδευσης)
- **κοσμική εκπαίδευση:** *secular education*
- **εκκλησιαστική εκπαίδευση:** *denominational education*

B. Με βάση το χρόνο παροχής εκπαίδευσης

- (B.T.) **δια βίου εκπαίδευση:** *life-long education*
(N.T.) επαναλαμβανόμενη εκπαίδευση: *recurrent education*
(N.T.) **επαναληπτική εκπαίδευση:** *continuation education*
(Ορισμός: προγράμματα για όσους δεν είχαν την κατάλληλη ευκαιρία εκπαίδευσης ή εγκατέλειψαν το σχολείο, για να τους βοηθήσουν να συμπληρώσουν την εγκύκλια εκπαίδευσή τους).
- Συνώνυμο: **σχολείο δεύτερης ευκαιρίας:**
second chance school

Γ. Με βάση τις αρχές εκπαίδευσης

- **αυταρχική εκπαίδευση:** *authoritarian education*
- **αντιαυταρχική εκπαίδευση:** *anti-authoritarian education*
- **παραδοσιακή εκπαίδευση:** *traditional education*
- **διαπολιτισμική εκπαίδευση:** *intercultural education*

Δ. Με βάση τους αποδέκτες εκπαίδευσης

- **εκπαίδευση γονέων:** *parent education*
- **εκπαίδευση γυναικών:** *women's education*
- **εκπαίδευση ενηλίκων:** *adult education*
- **εκπαίδευση εργατών:** *workers' education*
- **εκπαίδευση καθηγητών:** *teachers' education*
- **εκπαίδευση μεταναστών:** *migrants' education*
- **εκπαίδευση νηπιακής ηλικίας:** *early childhood education*

E. Με βάση τον τρόπο παροχής εκπαίδευσης

- (B.T.) **ανοικτή εκπαίδευση:** *open education*
(N.T.) **εξ αποστάσεως εκπαίδευση:** *distance education*
εκπαίδευση με αλληλογραφία: *correspondence education*
εκπαίδευση με ταινίες: *film education*

ΣΤ. Με βάση το επίπεδο

- **πρωτοβάθμια εκπαίδευση:** *primary education*
- (B.T.) **δευτεροβάθμια εκπαίδευση:** *secondary education*
(N.T.) **πρώτος κύκλος δευτ/μιας εκπαίδευσης (Γυμνάσιο):** *lower secondary education*
(N.T.) **δεύτερος κύκλος δευτ/μιας εκπαίδευσης (Λύκειο):** *upper secondary education*
- (B.T.) **τριτοβάθμια εκπαίδευση:** *tertiary education*
(N.T.) **άνωτερη εκπαίδευση:** *upper post tertiary education*
(N.T.) **άνωτατη εκπαίδευση συνών.: πανεπιστημιακή εκπαίδευση:** *university education*

Z. Μειονεκτούντες

- (B.T.) **ειδική αγωγή:** *special education*
(N.T.) **αντισταθμιστική εκπαίδευση:** *compensatory education*
(N.T.) **επανορθωτική εκπαίδευση:** *remedial education*

H. Με βάση την κατεύθυνση-τους στόχους

- **γενική εκπαίδευση (σήμερα Ενιαίο Λύκειο):** *general education*
- **τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση:** *technical-vocational education*
- **περιβαλλοντική εκπαίδευση:** *environmental education*
- (B.T.) **αγωγή υγείας:** *health education*
(N.T.) **εκπαίδευση διανοητικής υγείας:** *mental health education*
- **εκπαίδευση μειονεκτούντων:** *addle education*
- **εκπαίδευση ελεύθερου χρόνου:** *leisure education*
- **εκπαίδευση σε μέτρα ασφαλείας:** *safety education*
- **εκπαίδευση στα Μ.Μ.Ε.:** *media education*
- **πειραματική εκπαίδευση:** *experimental education*

Ευπρόσδεκτη κάθε παρατήρηση.

Ομάδα Εργασίας
του Γραφείου Ορολογίας του Π.Ι.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Λάβαμε – και ευχαριστούμε – τα ακόλουθα περιοδικά:

- **Βιομηχανική Οικονομική Επιθεώρηση**, τεύχ. 734, Οκτ. 1998, τεύχ. 735, Νοέ. 1998
- **Η Γλώσσα μας**, αρ. φύλ. 86, Μάρτ. - Απρ.1998
- **Αρναία της Μακεδονίας**, τεύχ. 39, Απρ.-Ιούν. 1998
- **Χρονικά Κεντρ. Ισρ. Συμβ.** αρ. φ. 157, Σεπτ.-Οκτ. 1998
- **Ενημερωτικό Δελτίο ΓΓΕΤ**, Σεπτ. 1998
- **Καινοτομία, Έρευνα και Τεχνολογία**, τεύχος 11. Ιουλ.-Σεπτ. 98
- **Ελληνική Διεθνής Γλώσσα**, τεύχος 7. Ιουλ.-Αύγ.-Σεπτ. 98
- **Δελτίο ΣΕΒ**, τεύχ. 5+9, Σεπτ. 1998.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ² έλα κι εσύ

“Περί αντιθέσεων”

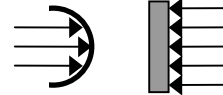
Για το θέμα του προηγούμενου “Ο” “Νεολογισμοί και παραλογισμοί” λάβαμε το ακόλουθο σημείωμα από το μέλος της ΕΛΕΤΟ Κώστα Παπαθανασίου και το δημοσιεύουμε:

“Ως συμπλήρωμα των απόψεων για την έννοια της αντίθεσης και ειδικότερα για τη φράση “είμαι κάθετα αντίθετος” (βλ. ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ υπ’ αριθ.32), θα πρέπει – ενδεχομένως – να θεθούν και οι εξής παρατηρήσεις:

1. Στην καθομιλουμένη, η ευρεία χρήση ιδιωματισμών, σολοικισμών ή και βαρβαρισμών, όσο και αν φαίνεται να ξενίζουν, να σφάλουν ή να ενοχλούν, συνεπάγεται εξ ορισμού και την ευρεία αποδοχή τους και συνεπώς την κάλυψη κάποιας σχετικής γλωσσικής ανάγκης.
2. Εν προκειμένω, ως “κάθετα αντίθετος” νοείται “ο καθολικά και ανακοπτικά αντιτιθέμενος” ή επί το αναλυτικότερον “ο αντικρούων καθέτως (: από το κορυφαίο έως το κατώτατο) τα προβαλλόμενα επιχειρήματα, εγείρων κατακορύφως – δίκην φραγμού – τη δική του επιχειρηματολογία”.
Κατ’ αρχήν, λοιπόν, ο επιρρηματικός προσδιορισμός “κάθετα” φαίνεται ότι δεν χρησιμοποιείται με τη συνήθη φυσικομαθηματική του έννοια, αλλά με τη διττή μεταφορική έννοια της καθ’ ύψος έρραρχικής αποτίμησης και του κατακορύφως ορθούμενου εμποδίου.
3. Βεβαίως, λόγω αδιακρίτου χρήσεως της φράσης, το “κάθετα” (όπως και τα “ριζικά”, “διαμετρικά” κλπ.) χάνει – εν πολλοίς– τη γενετική του ταυτότητα και συμπίπτει –εν γένει – με το “εντελώς”, προστίθεται δηλαδή απλώς και μόνο για λόγους έμφασης, και στη περίπτωση αυτή η μόνη απομένουσα (εν είδει μακρινής καταγωγής) μικρή διαφορά, είναι ότι με τις φράσεις “κάθετα αντίθετος” και “αρνούμαι καθέτως” μπορεί προσέτι να συυποδηλώνεται “αμετακίνητη άποψη”, “άκαμπτη στάση” ή ακόμη και “αδιαλλαξία με υπολανθάνουσα επιθυμία μετωπικής σύγκρουσης”.

Σε κάθε περίπτωση, συμπεραίνεται ότι το απλό σχήμα δύο αντίθετων δυνάμεων { } το οποίο αρκεί για να εκφράσει μία οριζόντια (κοινώς υπονοούμενη και άρα μη δηλούμενη ως εκ του περισσού) αντίθεση “πορείας συλλογισμών” ή “κατευθύνσεως σκέψεων”, δεν ενδείκνυται για να εκφράσει και μία αντίθεση η οποία εκδηλώνεται με ολομέτωπη αντίκρουση επιχειρημάτων.

Η “καθετότητα αντιθέσεως” αναπαρίσταται καλύτερα με το σχήμα “κύματος – κυματοθραύστη” ή “ρεύματος – ρουφράκτη”

όπου ως “ρεύμα” νοείται ένας καθορισμένος “ειρμός σκέψεων” ή μία συλλογιστική ροή συγκεκριμένων επιχειρημάτων (που της προσδίδουν και το ιδιαίτερο “προφίλ” ή κατατομή ταχυτήτων) και ως “ρουφράκτης” το επαρκώς θεμελιωμένο, “αντισεισμικό” φράγμα αντεπιχειρημάτων ικανό να ανακόψει και να αντικρούσει το εφορμών συλλογιστικό κύμα.

4. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι δεδομένου του αντίστοιχου εννοιολογικού περιεχομένου της αγγλικής λέξης “balk” {balk (n.)=ανάχωμα, δοκός, εμπόδιο και balk (v.t/ί)=φράσσω, εμποδίζω, αρνούμαι καθέτως} αλλά και της συναφείας της σημασίας του “vertical”, της υπεισερχόμενης στον όρο “καθετοποίηση” (:vertical organization), χρήζει – πιθανώς – περαιτέρω διερευνήσεως το κατά πόσον η εν λόγω νεοελληνική έκφραση προέκυψε ή όχι από σχετική ξενική επίδραση.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Κ. Παπαθανασίου
Καρδίτσα, 9 Νοε. 1998”.

Το γνωστό “χειμαρρώδες ύφος των προεκτάσεων”, όπως πάντα, του αγαπητού Κ.Π., αλλά η στήλη δεν θα μπει στον πειρασμό να εκφράσει “κάθετα” την **αντίθεση** της. Ενα μόνο θα παρατηρήσει: ότι κατά τη σύγκριση **αντιτιθέμενων** απόψεων δεν συγκρίνεται το **δόρυ** της μιας με την **ασπίδα** της άλλης... Από την άλλη πλευρά, χρέος των ανθρώπων της Ορολογίας, με πρωτοπόρο την ΕΛΕΤΟ, είναι να ενδυναμώσουν το κοινό γλωσσικό αίσθημα και να το αναδείξουν πράγματι σε **κυματοθραύστη** κάθε φαινομένου σαν αυτού της “κάθετης αντίθεσης”.

K.B.

“ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ”

Το “Ορόγραμμα” είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:

Β. Α. Φιλόπουλος
Πρόεδρος ΕΛΕΤΟ

Σύνταξη:
Κ. Βαλεοντής
Μ. Καρδούλη
Α. Παπαναστασίου
Β.Α.Φιλόπουλος

Τηλέφωνα:
πρωί: 6118986
απόγ.: 8042313, 8562069

Τηλεμοιότυπο: 8068299, 8042385
Ηλ. Ταχυδρομείο: valeonti@mail.otenet.gr
Θέση στο Ιντερνετ: <http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι ευανάγνωστα, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται περαιτέρω επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη τους, το πλήρες όνομα του οποίου είναι στη διάθεση της Σύνταξης. Η Σύνταξη του “Ο” συνήθως δεν παρεμβάινει, ούτε σχολιάζει.

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του “Ο” με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

² ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ.